

Bakkesvingel

Dyrkningsvejledning 2025

Innovation
og vækst

Vækstform og produktionsmål

Bakkesvingel som tidligere hed stivbladet svingel er en tuedannende græs uden udløbere. Det er en meget hårdfør og nøjsom græsart. Den anvendes i plænegræsblandinger til lettere jord og i blandinger til vejrabatter og skråninger.

Jordbund

Bakkesvingel til frøavl lykkes godt på lermuldede jorde, men dyrkes ofte på lettere jordtyper, da den kun stiller beskedne krav til jordbunden. På let sandjord vil den ofte kvittere for vanding. Humusholdige og vandlidende arealer er uegnede til frøavl af bakkesvingel, idet den vil producere for meget bundgræs og for lidt frø.

Klima

Bakkesvingel er følsom overfor nattefrost og bør ikke dyrkes på frostfølsomme arealer eller i frostudsatte egne.

Dyrkningssikkerhed

Hvis der tages hensyn til de betingelser, der er beskrevet under afsnittene "Jordbund" og "Klima", må bakkesvingel betegnes som en sikker afgrøde.

Sorter

Tusindkornsvægt

Tusindkornsvægten varierer fra ca. 0,9 - 1,1 gram.

DSV Frø Danmark råder over nogle af de bedste frøgivere i Danmark.

Sortsskifte

Ved sortsskifte foreskrives der 3 dyrkningsfrie år fra TystofeFonden.

Vær opmærksom på falsk sædskifte. Spildfrø af bakkesvingel mister hurtigt spireevnen i jorden, derfor vil spildfrø sjældent være et problem i efterfølgende afgrøder.

Udsæd og udlægsteknik

Udsædsmængde

Der anvendes 11 - 13 kg udsæd pr. ha. Udsædsmængden bør altid fastsættes efter såbedets tilstand.

Sådybde

Sådybden bør være 1,5 - 2 cm - bakkesvingel er følsom over for dyb såning.

Frøene skal placeres i jorden med et såskær og helst med et lille trykhjul efter, som sikrer en god fremspiring.

Dæksæd

Bakkesvingel udlægges altid i en dækafrøde.

Om efteråret kan bakkesvingel udlægges i vintersæd og vinterraps. Ved udlæg i vintersæd bør der vælges en kort og stivstrået sort. Vælges der vinterraps som dækafrøde, skal man være meget opmærksom på at få en god spredning af emterne ved høst af vinterrapsen - jo bredere mejetærsker jo større opmærksomhed. Det er dog sjældent udlæg sker i vintersæd, da det ofte

giver for store problemer med forurening med væselhale. Hvis der udlægges bakkesvingel i vintersæd, bør såningen udskydes til medio oktober, for at forhindre ukrudtsfremspiring.

Om foråret kan bakkesvingel udlægges i ærter eller vårbyg.

Udlæg i ærter giver gode muligheder for, at udlægget får en god start og dermed et højt frøudbytte 1. år.

Ved udlæg i ærter skal man være opmærksom på såbedet. Der harves normalt i 8 - 10 cm's dybde til ærterne og med et lidt knoldet såbed som følge deraf. Den dybe opharvning øger risikoen for, at frøet kommer for dybt i jorden.

Udlæg i vårbyg giver ofte et lidt for svagt udlæg og dermed større ompløjningsprocent.

Udlæggets betingelser forbedres, hvis vårbyggen sås på dobbelt rækkeafstand og der maks. bruges 75 - 80 kg/ha, og svinglen sås mellem kornrækkerne.

Halmen fra dæksæden skal altid fjernes hurtigst muligt - dog kan halmen fra vinterraps og ærter snittes, men emterne kan i visse tilfælde give problemer - især efter vinterraps.

Husk generelt at sætte så lav en stub som muligt efter høst af dæksæden.

Marken afpudses lige efter høst af dæksæd og der afsættes så kort stub som muligt (3 - 5 cm) efter, at halmen er fjernet

Blanding af frø og dæksæd

Det er ikke almindeligt, at frø og korn blandes. Bakkesvingel bør altid sås og gerne i samme arbejdsgang som dæksæden.

Ukrudtsbekæmpelse

Efterår i udlægsåret

Bekæmpelse af tokimbladet ukrudt kan foretages med 0,5 l Stomp CS + 0,075 l DFF pr. ha i vintersæden. Anvendelse af Stomp CS og DFF kræver, at frøet er sået i 2 cm dybde. Denne sprøjtning udføres, når ukrudtet er småt ca. 1 - 2 uger efter såning.

Ved udlæg i raps må der ikke anvendes jordmidler.

Forår i udlægsåret

I bakkesvingel udlagt i ærter, må der ikke anvendes jordmidler undtagen 0,5 l Stomp CS + 0,4 l Fighter 480, som gentages ca. 10 dage efter med 0,5 l Stomp CS + 0,5 l Fighter 480. Der kan tilsættes et pyrethroid mod bladrandbiller.

I vårbyg kan der anvendes 0,12 l DFF lige efter såning mod rapgræsser, hvis frøet er sået i 2 cm dybde.

Når byggen har 2 blade bekæmpes rapgræsser og tokimbladet ukrudt med 0,07 l Hussar Plus OD + 0,2 l Zypar + 0,15 l Starane 333 + 0,2 l spk.

Efter høst af dæksæd

Hussar Plus OD er off-label godkendt til brug om efteråret inden 15. september med 0,05 l/ha + 0,5 l olie + 0,08 l DFF mod enårig rapgræs og tokimbladet ukrudt.

Ved udlæg i korn vil det ofte være nødvendigt at bekæmpe spildkorn. Det kan bekæmpes med 0,12 l Agil 100 EC + 0,12 l spk./ha som er godkendt til mindre anvendelse. Agil har effekt på spildkorn og hejre med maksimalt 1-2 blade.

Efter høst kan væselhaler og rapgræsser bekæmpes, og hvis afgrøden er veletableret, kan der anvendes 0,7 l/ha Mateno Duo + 1,0 l Stomp CS + 0,5 l/ha Olie først i august på fugtig jord lige inden spildplanterne spirer.

Forår i frøavlsåret

Hussar plus OD er off-label godkendt til brug om foråret. Enårig rapgræs og tokimbladet ukrudt

kan "bekæmpes" med 1 - 2 gange 60 ml Hussar Plus OD + 0,5 l olie pr. ha i det tidlige forår. Hvis der er brugt Hussar Plus OD om efteråret må der maks. anvendes 0,09 l/ha om foråret. Imod agerstedmoder og ærenpris kan tilsættes 0,05-0,07 l DFF pr. ha. DFF må kun bruges en gang pr vækstår. Hvis der ikke er behov for bekæmpelse af enårig rapgræs kan der anvendes 0,12 l Primus + Spk. eller 2,5 l Ariane FGS pr. ha i første års marker.

Fremmede græsser

Bakkesvingel afregnes efter 3 kvalitetsopdelinger:

- 1. Fri for kvik og "grove" græsarter (hundegræs, rajgræs, engsvingel, timothe, rajsvingel, strandsvingel, knoldrottehal, rørgræs, kvik, agerrævehale og hejrearter).
- 2. Med indhold af kvik og "grove" græsarter.
- 3. Med indhold af væselhale eller enårig rapgræs fra 0,6 - 1,0%.

Kategori 2 afregnes 10% lavere end kategori 1. Derfor er det også vigtigt at bekæmpe kvik og "grove" græsser i høståret. Kategori 3 afregnes med 5% lavere end kategori 1 pr. art. Kvik og andre grove græsser kan bekæmpes med 1,25 - 1,5 l Focus Ultra + 0,5 l DASH pr. ha. Kvikken bekæmpes dog ikke effektivt, men den hindres i at sætte frø. Denne behandling foretages normalt i begyndelsen af maj måned. Focus Ultra må kun anvendes en gang pr. vækstår. Væselhale og enårig rapgræs kan bekæmpes med Mateno Duo og Stomp efter høst af dæksæd.

Vanskelige frøarter at fræse

Haremad, kamille, skræppe, kvik, rajgræs, hundegræs, rævehaler og væselhale.

Vækstregulering

Det er meget vigtigt, at afgrøden står op ved blomstring, så bestøvningen bliver optimal. Hvis afgrøden er i god vækst, anbefales det at vækstregulere med 0,4 l Cuadro NT pr. ha + spk. i stadie 30 - 31. Der kan udføres en anden vækstregulering under gode vækstforhold i st. 47 - 49 med 0,4 - 0,6 l Cuadro NT + spk. pr. ha. Hvis afgrøden er tørkestresset, anbefales en nedsat vækstreguleringsstrategi.

Sygdomme og skadedyr

Bakkesvingel angribes sjældent så alvorligt af svampe og skadedyr at en behandling vil være aktuel.

Gødskning

Efterår 1. år

Bakkesvingel bør tilføres 65 - 75 kg N/ha i sidste halvdel af september. Svage udlæg tilføres ca. 30 kg N/ha umiddelbart efter at dæksæden er høstet. Denne mængde skal fratrækkes mængden sidst i september.

Hvis dæksæden er ærter, skal den tilførte kvælstofmængde reduceres til 40-60 kg pr. ha.

Forår 1. år

I begyndelsen af marts tilføres afgrøden 65-75 kg N/ha i handelsgødning.

Gødningsnorm

Gødningsnormen for høst 2025 er 150 kg N/ha.

Høst

Høsttidspunkt

Det korrekte høsttidspunkt kan bestemmes ud fra bestøvningstidspunktet. Fra bestøvning til høst går der 28-30 dage. Bakkesvingel vil normalt være tjenlig til høst fra 25. juni til 5. juli. I forhold til rødsvingel er bakkesvingel mere spildsom, og bør høstes lidt før den er helt fuldmoden.

Direkte tærskning

Bakkesvingel tærskes normalt direkte på roden.

Det er særdeles vigtigt, at den høstede afgrøde omgående bliver beluftet på tørreriet. Blæseren skal køre hele døgnet de første 3 - 4 dage - også selvom det er regnvejr. Derefter kan der sættes varme.

Et vådt eller solvarmt frøparti kan i løbet af få timer blive så varmt, at det kan gå ud over frøets spireevne.

Mejetærskerens indstilling

Ved tærskning direkte skal broafstanden normalt være ca. 15 mm åben og cylinderhastigheden ca. 1000 omdr. Lejesædsvinden bør arbejde så lidt i afgrøden som muligt samtidig med der foretages en jævn ilægning.

Grundindstillinger:	
Cylinderhastighed:	900-1.000 omdr./min.
Broafstand:	Fortil: ca. 14 mm Bagtil: ca. 8 mm
Halm rotor	Lav hastighed og stor afstand
Emtesold:	Lamelåbning: 12 mm
Emtesoldforlænger:	Lamelåbning: 12 mm Indstilling: Opad-bagud
Kornsold:	Lamelåbning: 8 mm
Luftretning:	Vindleder stilles mod emtesoldets forreste til midterste del.
Luftmængde:	Lille - start med rigeligt luft og reguler ned, indtil der ikke er spild

Rumvægt

1 m³ råvare vejer ved normal renhed ca. 175 - 210 kg.

Høst som 2. års mark

Ved høst som 2. års mark (evt. 3. års) er det af stor betydning for udbyttet, at der foretages korrekte afpudsninger. Ved kraftig genvækst kan det være nødvendigt med en eller flere afpudsninger frem til ca. 25. oktober. Bakkesvingel må ikke gå vinteren i møde med for stor pels af hensyn til stængeldannelse, sneskimmel og frostskafer til foråret. Afpudsningen bør foretages i 4 - 8 cm's højde. Den sidste afpudsning bør udføres omkring 25. oktober. Kvælstof tilføres ca 1. oktober med 65-75 kg N/ha.

Bakkesvingel er følsom overfor afbrænding, hvorfor det frarådes eller bør udføres meget skånsomt.

Afregningsgrundlag

Bakkesvingel afregnes på grundlag af:

Rent spiret frø: 87,0%

Andre plantearter: 0,2%

EU's kvalitetskrav

EU's minimumskrav til kvaliteten er:

Renhed: 85,0%

Spireevne: 75%

Fremmede kulturfrø + ukrudt: max. 2,0%, dog max. 1,0% af en enkelt art.

Indhold af kvik: max. 0,5%

Antal skræppe excl. rødknæ: max. 5 stk. i 30 gram

Udbytte/økonomi

	Udbytte (kg/ha)	Pris (kr./kg)	Bruttoindtægt (kr./ha)
2019	983	13,83	13.595
2020	894	14,10	12.605
2021	1.361	13,26	18.046
2022	1.020	12,54	12.791
2023	993	10,77	10.695
Gennemsnit (2019-23)	1.050	12,90	13.528

Tabellen viser gennemsnitsudbyttet i Danmark (Kilde: Brancheudvalget for Frø og TystofteFonden), den gennemsnitlige afregningspris samt brutto-indtægten pr. ha.

Årets gang i marken

UDLÆGSÅR

SEPTEMBER eller APRIL: Udlæg i dæksæd.

OKTOBER eller MAJ: Ukrudtsbekæmpelse i dæksæden.

AUGUST: Høst af dæksæd. Kort stub afsættes og halmen fjernes hurtigst muligt.
Afpuds lang stub. Svage udlæg gødes.

SEPTEMBER: Bekæmpelse af spildkorn med Agil 100 EC.
Bekæmpelse af græs og tokimbladet ukrudt.

SEPTEMBER/OKTOBER: Gødning tilføres. Udlæg i dæksæd. Ukrudtsbekæmpelse i nyudlægget.

HØSTÅR

FEBRUAR/MARTS: Handelsgødning tilføres.

MARTS/APRIL: Ukrudtsbekæmpelse af tokimbladet ukrudt og af græsser.

JUNI: Høst. Halmen fjernes.

AUGUST/SEPTEMBER: Kort afpudsning.

SEPTEMBER/OKTOBER: Sidste afpudsning i 5-8 cm's højde. Gødning tilføres.

Februar 2025, ingen ansvar, læs etiketten inden brug.